

“Provenance” – et viktig uttrykk

Av Henning Jarle Mathiassen

For alle som skriver artikler, håndbøker, kataloger og stiller ut eksponater – er bevisførsel en vesentlig faktor. Det er det samme på mange andre områder – man blir vurdert på fakta og ikke antakelser. Det er ikke alltid like lett å skaffe beviser innen filateliens – selv om alt tyder på ens egen bevisførsel holder vann. Selv om man kan vise til en rutetabell, så er det også viktig å sjekke ut at det aktuelle objektet faktisk ble sendt i henhold til denne rutetabellen. Og det er ofte et vanskelig og nitidig arbeid. Det engelske uttrykket “provenance” brukes ofte på auksjoner for å vise til at et objekts historie kan dokumenteres – når det gjelder ekthet og eierskap over en lengre periode. Det er da tale om en udiskutabel dokumentasjon.

På bakgrunn av min interesse for eldre luftfart og luftposthistorie, kom jeg over et brev som jeg syntes var meget interessant. Det var et brev fra USA med signaturer fra den norske flypioneren Bernt Balchen, og en av legendene i amerikansk luftfartshistorie – Floyd Bennett. På slutten av 1920-tallet var disse 2 pilotene nærmest legender – og kjent fra polarflyvninger og Atlanterhavsflyvninger.

I utgangspunktet var denne konvolutten kun et papir med 2 autografer – interessant nok da man meget sjelden ser Floyd Bennetts autograf og omtrent aldri ser den sammen med Balchens. Men så fulgte det også med et brev fra Balchens kone – Audrey Balchen – som kunne fortelle at dette var en del av Bernt Balchens etterlatenskaper og at konvolutten faktisk har blitt fraktet på en “goodwill tour” over det amerikanske kontinentet i 1926 med “Josephine Ford” – flyet som angivelig ble brukt til å nå Nordpolen med samme år.

Da får denne konvolutten en helt annen betydning og faller fint på plass i min samling – som et fløyet brev. Og det var slett ikke uvanlig at man brakte med seg brev til samlere. I dette tilfellet hadde de tydeligvis glemt å poste det. En annen morsom ting er at det høyst sannsynlig var på denne turen at Floyd Bennett første gang innrømmet overfor Bernt Balchen at han og Richard Byrd aldri kom til Nordpolen – men løy om dette. Uansett, brevet til Audrey Balchen “løftet” den posthistoriske verdien av konvolutten til nye høyder – og er et godt eksempel på begrepet “provenance”.

Mrs. Bernt Balchen
159 Campfire Road
Chappaqua, New York 10514

April 25, 1977

Mr. Richard Andrews
25-16 146 St.
Flusing, N.Y. 11354

Dear Mr. Andrews:

After their return from Spitsbergen with Richard E. Byrd in 1926, Floyd Bennett and Bernt Balchen flew the Josephine Ford on a jourlet throughout the U.S. in a two-month period, as you probably know.

The attached envelope was carried on that flight but not mailed. It carries the signature of Bernt and of Floyd Bennett, and I thought you would like to have it.

I appreciate your kind interest and wish you every success in pursuing your interest.

Sincerely,

Audrey S. Balchen

Morgan, Nicholson Limited

UNION TRUST BUILDING

Winnipeg
CANADA

Bernt Balchen

Floyd Bennett

Mr. M. W. Horbaj,
229 Edmonton St.,
Winnipeg, Man.